

ENSIA Nieuwsbrief

In deze nieuwsbrief de volgende onderwerpen:

- Formats Collegeverklaringen
- Ondersteuning op de toetsing van Suwinet uit de Collegeverklaring
- Nieuwe ENSIA-coördinator? Geef het aan ons door
- Was-wordt-lijst verbeterd naar aanleiding van uw tips
- Terugkoppeling ENSIA-congres

Formats Collegeverklaringen

Op dit moment wordt er hard gewerkt aan de formats voor de Collegeverklaring in afstemming met alle betrokken partijen. De formats zijn naar verwachting in oktober beschikbaar.

Ondersteuning op de toetsing van Suwinet uit de Collegeverklaring

Het afgelopen jaar is voor het eerst het onderdeel Suwinet geaudit op basis van de Collegeverklaring. Naar aanleiding van deze ervaringen wordt in afstemming met NOREA gewerkt aan een document waarin de scope voor de IT-audit op dit onderdeel meer uitgebreid wordt beschreven. Dit geldt voor de verschillende Suwinet-bevragingen (P-wet, Burgerzaken, RMC en gerechtsdeurwaarders) en ook waar het de inlees- of inkijsapplicatie betreft (matrix). Dat geeft meer houvast voor de beantwoording van de BIG/Suwinet-vragen in ENSIA en de voorbereiding op de IT-audit.

Het beschrijft onder andere bij de BIG/Suwinet-vragen aan welke Suwinorm (of gedeelte daarvan) wordt gerefereerd en in welke situatie een Suwinorm al

dan niet van toepassing is. Het document ondersteunt ook de auditors bij de voorbereiding en de uitvoering van de IT audit. Wij verwachten dit document in september te publiceren en houden u op de hoogte.

Nieuwe ENSIA-coördinator? Geef het aan ons door

De afgelopen tijd hebben flink wat ENSIA-coördinatoren hun rol binnen de gemeente overgedragen aan iemand anders. Het is van belang dat u VNG Realisatie op de hoogte stelt van de wijziging.

De nieuwe coördinator krijgt dan:

- automatisch de juiste rechten in de ENSIA-tool via ICTU;
- de ENSIA-nieuwsbrief. De oude coördinator wordt van de verzendlijst verwijderd;
- een uitnodiging voor de bijeenkomsten speciaal voor nieuwe ENSIA-coördinatoren die in augustus en september worden gehouden. Tijdens deze bijeenkomsten wordt de nieuwe coördinator geïnformeerd over het verantwoordingsproces ENSIA.

Heeft uw gemeente een nieuwe ENSIA-coördinator? Geef dit dan aan ons door via [het aanmeldformulier](#).

Meer informatie en de link naar het formulier vindt u ook op de [website](#).

Was-wordt-lijst verbeterd naar aanleiding van uw tips

Een aantal weken geleden publiceerde VNG Realisatie de 'was-wordt-lijst'. Naar aanleiding van verschillende suggesties die wij hebben ontvangen, zijn verbeteringen aangebracht om het gebruikersgemak te vergroten. De rijen met hoofdstukken zijn nu bijvoorbeeld ook op de tweede pagina zichtbaar. U vindt de [aangepaste was-wordt-lijst](#) op de ENSIA-website.

U kunt de Excel-versie van de was-wordt-lijst opvragen via ensia@vng.nl. Hierin is als verbetering opgenomen dat de tags in afzonderlijke kolommen worden weergegeven.

Terugkoppeling ENSIA-congres

In de nieuwsbrief van juni hebben wij al kort stilgestaan bij het ENSIA-congres. In deze nieuwsbrief blikken wij graag wat uitgebreider terug. Wat ging en gaat er goed en wat kan er beter?

Puntjes op de i

Het hoort bij professionals, zeker in het informatieveiligheidsdomein, om vooral te focussen op wat er beter kan. Edith van Ruijven, projectleider implementatie ENSIA, stelde op het congres echter dat we ook wel even mogen stilstaan bij wat er is bereikt: “Vrijwel alle gemeenten waren op tijd op alle drie de ENSIA-inlevermomenten. Dat is een wereldprestatie, want het was ontzettend veel werk. Er werd best sceptisch gekeken of gemeenten dit zouden kunnen. Ja, dus!” Ruim honderd ENSIA-coördinatoren uit het hele land, van Coevorden tot Schipluiden, waren aanwezig om openhartig over hun ervaringen te praten. Samen met de aanwezige toezichthouders van de Rijksoverheid werd het een levendige discussie. De winst van deze eerste verantwoordingsronde is vooral dat partijen elkaar hebben gevonden, zo bleek. “Ik had de belangrijkste spelers wel in beeld, maar door de ENSIA-vragenlijst die organisatiebreed ingevuld moest worden heb ik toch nieuwe betrokkenen gevonden. Ik denk dat we nu een heel goede nulmeting hebben waar we staan met de BIG,” zei een aanwezige gemeentelijke coördinator. De BIG (Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten, die alle gemeenten moeten invoeren) is de basis van de ENSIA-vragenlijst. Omdat de vragen gemeentebreed worden beantwoord, is het overzicht van de informatieveiligheid completer, stelde een andere coördinator: “ENSIA zet de puntjes op de i. Je denkt misschien dat je het goed hebt geregeld, maar voor ENSIA moet je het bewijs leveren en dan kijk je toch wat dieper.”

Nog geen tijdwinst

ENSIA vervangt allerlei losse audits, zoals die op DigiD en Suwinet. Het zou daarom tijdwinst moeten opleveren, maar daar merken de coördinatoren nog weinig van. De ENSIA-vragenlijst was zeer uitgebreid en invullen met alle betrokkenen in de hele organisatie kostte veel tijd, stelde een aantal. Rein Zijlstra, wethouder in Zeewolde en lid van de ENSIA-stuurgroep, nuanceerde: “Door de losse audits te vervangen door één manier van verantwoording

afleggen zullen gemeenten op den duur tijd besparen. Maar deze manier van verantwoorden vraagt samenwerking binnen de gemeente, omdat we het nu integraal doen. En samenwerken kost tijd, want het is complex.” Hij voorspelde dat als het proces eenmaal goed ingeregeld is, het gemeenten wel tijd zal besparen.

Onduidelijke vragen

Verschillende gemeenten gaven aan dat de vragen niet altijd duidelijk waren en ook werd teruggeven dat het gevoel leeft dat de normen voor Suwinet bijvoorbeeld tijdens het traject veranderden. Beide neemt het ENSIA-projectteam mee als verbeterpunten.

Gemeenteraad pakt regie?

Het uiteindelijke doel van ENSIA is dat raad en college hun verantwoordelijkheid kunnen nemen voor de gemeentelijke informatieveiligheid dankzij een heldere rapportage, zoals ze dat nu ook doen voor bijvoorbeeld de gemeentelijke financiën. Dat doel is echter nog niet bereikt en dat heeft meerdere redenen, zo bleek. Zo staat er in de opgeleverde rapportage nog veel jargon, dat raadsleden en bestuurders niet altijd begrijpen. Ook de gemeenteraadsverkiezingen maakten het niet gemakkelijk om aandacht van de raad te krijgen. Bij veel gemeenteraden en colleges ontbreekt kennis van IT en informatieveiligheid en daarom is het zo belangrijk dat de rapportages en verklaringen in heldere taal worden geschreven, zo was een conclusie. Gemeenten namen, in VNG-verband, in 2013 een resolutie aan dat informatieveiligheid van hun is. Dat was het begin van ENSIA, dat deze zogeheten horizontale verantwoording moet ondersteunen. Zover is het echter nog niet. “De VNG heeft daar zeker nog een rol te spelen, door gemeentelijke besturen te wijzen op hun verantwoordelijkheid en de gemeentelijke coördinatoren te ondersteunen in hoe zij het gesprek met hun raad en bestuur het beste aangaan,” zei Pieter Weeder, plaatsvervangend directeur Informatiesamenleving bij de VNG.

Toezichthouders

Ook voor de toezichthouders was het een hectisch jaar. Er was een nieuw normenkader, alle verantwoording werd digitaal aangeleverd en de

toezichthouder nam deel aan ENSIA. De conclusie was dat de afstemming met de ketenpartners en auditors beter kan. Ook dit punt wordt opgepakt.

Stok

Het uiteindelijke doel van ENSIA is dat het toezicht verschuift van verticaal (door toezichthouders van de Rijksoverheid) naar horizontaal (de gemeenteraad controleert de eigen gemeente en gemeenten controleren elkaar). Niet alle aanwezige coördinatoren zien dat echter zitten. “Elke gemeente vindt informatieveiligheid van groot belang. Maar als we met bewijzen moeten komen hoe het precies is geregeld, dan blijkt in de praktijk dat er nog wel wat te doen is. Dat heeft te maken met beperkte capaciteit, er is zoveel wat gemeenten moeten doen. Het helpt als je wordt verplicht om dit te laten zien, dat er druk van buiten is. Ik ben er niet trots op, maar zo werkt het wel,” zei een coördinator.

ENSIA staat goed op de rails maar is nog niet af, zo was een conclusie. De implementatiefase is afgerond en het ministerie van BZK draagt ENSIA nu over aan de VNG, voor verdere doorontwikkeling en ondersteuning. Er valt nog genoeg te doen en bij te schaven, zo bleek op het congres. Zoals Rein Zijlstra het verwoordde: “Het project is zeker niet af, maar dat is informatiebeveiliging ook nooit. De winst van deze eerste fase is dat alle partijen samen aan de slag zijn gegaan. En dat informatieveiligheid en privacy nu worden genoemd in de nieuwe collegeakkoorden van gemeenten. Het onderwerp staat misschien nog niet bij elke raad duidelijk op het netvlies, maar dat gaat zeker gebeuren. En dan zal ENSIA ondersteunen.”

Heeft u vragen? Stel ze gerust via ensia@vng.nl of telefoonnummer 070 250 2400.

Hartelijke groet,

Edith van Ruijven

Projectleider Implementatie ENSIA